

Le Nouvel Observateur, 25 augusti

Sarah Diffalah

LIBYEN: En seger för Natos specialtrupper?

Officiellt har Nato aldrig haft några soldater på plats. Men uppgifterna om att specialstyrkor från Natos koalition funnits på libysk mark blir mer och mer precisa och detta har möjliggjort rebellsidans spektakulära framryckning.

Har Nato blivit blygsamt? ”Vi deltar inte i någon samordningsaktion på fältet”, sade Natos talesperson Oana Lungescu den 22 augusti. Enligt den officiella versionen stöder Nato inte rebellerna och förser dem varken med råd eller vapen. Efter att ha stått och stampat under fem månader i de östra och södra delarna av Libyen lyckades man på två veckor befria Tripoli. Nästan på egen hand.

Inom den franska försvarsledningen förklarar man denna blixtoffensiv med att läget förändrats och att två faktorer samverkat. ”Under de fem och en halv månader operationen pågått i Libyen har de franska flygräderna varit regelbundna och försvagat Gaddafis styrkor”, säger överste Burkhard, talesman för försvarsledningen. ”De operationer som genomförts har neutraliserat beväpningen, kommandoposter och artilleripjäser. Parallellt med detta kan man föreställa sig att oppositionsstyrkorna, som uppstått ur ingenting, blivit mer effektiva. I ett visst läge möts de båda kurvorna och en tar över hand. Jag ser det som ganska logiskt att det gått som det gått.”

”Rent strunt!”, säger Eric Dénécé, chef för Centre français de recherche sur le renseignement (Franska forskningscentret om underrättelsefrågor).

”Med all respekt för libyerna var upprorssidan totalt inkapabel att åstadkomma något som helst militärt.”

Han ser det som tänkbart att Nato samordnat rebellernas framryckning på olika frontavsnitt, gjort det möjligt för en del oppositionsstyrkor i Misrata att havsvägen ta sig till Tripoli och därmed ge grönt ljus för en resning där.

En talesperson för Nationella övergångsrådet är mindre hycklande än den franska försvarsledningen. Han tvekar inte att säga att Nato varit ”lika inblandat” i den Sirenoffensiv som startades på lördagskvällen mot Gaddafis fäste. På vilket sätt? Där är övergångsrådet mer diskret men flera saker tyder på att rebellsidans seger letts av Nato och specialstyrkor på plats.

Intensifierade flygräder

Från franskt håll svär man på att ”antalet flygräder inte ökat”. Men upprorssidans genombrott in i Tripoli föregicks likväl av intensifierade flygbombningar från USA:s sida, bl a genom drönare av märket Predator. *New York Times* citerar anonyma uppgiftslämnare som avslöjat att amerikanskt flyg de senaste dagarna permanent övervakade de områden som kontrollerades av trupper lojala mot överste Muammar Gaddafi.

François Heisbourg, fransk expert på strategiska frågor, har tidigare sagt till *Le Nouvel Observateur* att ”när man satte in franska och brittiska stridshelikoptrar i slutet av maj innebar det ett effektivt skydd för rebellsidan mot motattacker från Gaddafihåll”.

Vapenleveranser

I juli bekräftade Paris att man från luften släppt ned lätta vapen, kulsprutor och granatgevär men man dementerade att man levererat pansarvärnsrobotar.

Veckotidningen *Le Canard Enchaîné* citerar en analytiker inom det militära underrättelseväsendet: ”Vi har ställt i ordning landningsbanor i Djebel Nefoussa för att transportplan skulle kunna landa med vapen” i stället för att som tidigare släppa ned dem med fallskärm, vilket innebar risk för att vapnen hamnade i händerna på terrorister eller väpnade grupper.

Militära rådgivare

När upprorssidans framryckning avstannade i april begärde man hjälp på marknivå. FN-resolutionen förbjöd visserligen alla markinsatser, men de länder som engagerat sig i Libyen skickade i alla fall ”militära rådgivare”. Från fransk sida var uppdraget klart: att förse landets speciella sändebud i Benghazi med uppgifter om behoven och göra en bedömning av utvecklingen. De hade tillstånd att upprätta kontakter med övergångsrådets militära representanter men däremot inte direkt delta i utbildning av upprorstrupperna.

Eric Dénécé hävdar att de speciella sändebuden gick längre än sitt officiella uppdrag: Utbildning och rådgivning i såväl östra som västra Libyen gjorde upprorssidan något mindre dålig militärt. Redan i april sade Louis Gautier, f d militär rådgivare till den tidigare socialistiske premiärministern Lionel Jospin, till *Le Nouvel Observateur*: ”Det finns ingen anledning att låta sig luras, målet är ändå att göra upprorssidan mer professionell och göra det möjligt för den att återta terräng och en del städer. Och då behöver de hjälp med vapen och planering av operationerna om de ska kunna göra bättre ifrån sig. Dessa rådgivare deltar inte i striderna men de har kontakter med de stridande.”

Le Canard Enchaîné uppger att den kanadensiske generalen Charles Bouchard, som leder Natos operationer i Neapel, i Benghazi upprättat ”en liten bas av officerare för att underlätta kontakterna med upprorssidan”.

Den 22 augusti avslöjade *Daily Telegraph* att ”Sirenoffensiven” mot Tripoli organiserats och samordnats av Natos koalition sedan tio veckor tillbaka.

Den brittiska tidningen uppgav också att den första fasen av operationen inleddes med att en Tornado GR4 från Royal Air Force bombade ett av regimens telekommunikationscenter i sydvästra Tripoli.

Agenter infiltrerade

Även om koalitionen dementerat att man använt sig av infiltrerade agenter ska dessa ändå ha haft en nyckelroll. Officiellt har Nato inte några personer på plats. ”De som vet något i frågan säger inget och de som säger något vet ingenting”, säger François Heisbourg ironiskt.

Redan i slutet av februari uppgav brittiska media att specialstyrkor från SAS skickats för att föra hem anställda vid oljebolag i södra Libyen. Och spekulationerna var livliga om vilken deras exakta roll var.

Den 23 augusti uppgav *The Guardian* åter, trots regeringens dementier, att brittiska specialstyrkor fanns på plats för att utbilda och fungera som rådgivare åt upprorssidan. Tidningen sade att det rörde sig om f d medlemmar av SAS (Special Air Service), en brittisk elitstyrka, ”som nu var anställda av privata företag”. ”Jag kan tala om att enligt mina källor fanns det franska, brittiska, amerikanska agenter och även från Förenade Arabemiraten och kanske också italienska, i Libyen”, säger Eric Dénécé. ”Bland dem kom en del från underrättelsetjänsten (fransmän, briter, amerikaner), från specialstyrkorna (briter och amerikaner), privata företag och utländska frivilliga”. Utan att komma med någon närmare bekräftelse hävdar *The Guardian* att Frankrike, Qatar och Jordanien haft agenter på plats. *New York Times* för sin del hävdar att Frankrike varit starkt inblandat.

En klassiker

Enligt flertalet experter rör det sig om en klassisk militär operation. ”Under striden om Tripoli svarade infiltratorerna för en betydande del av arbetet. För att avgöra mål, som ledsagare till rebellstyrkorna och även för direkta insatser vid fronten. En del av dem hade kommit via Tunisien, begett sig till Zawyah och tagit hand om rebellerna i Djebel Nefoussa och hjälpt dem att inta Tripoli”, säger Eric Dénécé.

En general tillfrågad av *Le Canard Enchaîné* talar om att rebellerna fått stöd ”när det gäller radiokommunikation och kartor”. Veckotidningen skriver också ”att amerikanska plan och drönare fått hjälp från libysk mark med att hitta mål”, en uppgift som *The Guardian* bekräftar och där man talar om att brittiska agenter haft sådana uppgifter. Tidningen uppger sig också ha belegg för att specialenheter från SAS hjälpt rebellerna i Misrata att ta kontroll över hamnen.

New York Times hävdar också att Qatar skickat nya vapen efter erövringen av Zawyah och att Frankrike och Storbritannien bidragit med satellitfoton.

”Från politiskt håll kommer man att upprepa om och om att det inte förekommit någon mark-insats, men när det gäller taktisk planering och tekniskt stöd till rebellsidan går det inte att förneka att det förekommit. Men på ett diskret sätt”, säger Louis Gautier.

Översättning: B-E Rosin